

KRÓTKI PRZEWODNIK PO RYNKU WIELKIEJ BRYTANII

WYBRANE ASPEKTY PODATKOWE I PRAWNE

Opracowanie na bazie materiałów: *Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji w Londynie*

W A R S Z A W A L I P I E C 2 0 1 2

Zakres tematyczny

1. Prowadzenie działalności gospodarczej	3
1.1. Formy działalności gospodarczej w Wielkiej Brytanii	3
1.1.1. Spółki korporacyjne / kapitałowe	3
1.1.2. Spółki partnerskie	6
1.1.3. Jednoosobowa działalność gospodarcza	9
1.1.4. Oddziały spółek zagranicznych	9
1.1.5. Dodatkowe regulacje	10
1.1.6. Dodatkowe źródła informacji	10
1.2. Świadczenie usług przez polskie firmy	11
1.3. Transakcje handlowe, zbyty i rozliczenia	12
1.4. Nabywanie i najem nieruchomości	13
1.5. Źródła informacji handlowej i zwyczaje	14
2. System podatkowy	15
2.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	15
2.2. Podatek dochodowy od osób prawnych	16
2.3. Podatek kapitałowy, karsalny i VAT	18
3. System zachęt inwestycyjnych	22
3.1. United Kingdom Trade & Investment	22
3.2. Export Credits Guarantee Department	23

1. Prowadzenie działalności gospodarczej

1.1. Formy działalności gospodarczej w Wielkiej Brytanii

Istnieje kilka podstawowych form prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Wielkiej Brytanii:

- 1) Spółki korporacyjne / kapitałowe,
- 2) Spółki partnerskie,
- 3) Jednoosobowa działalność gospodarcza,
- 4) Oddziały spółek zagranicznych.

1.1.1. Spółki korporacyjne / kapitałowe

Private company limited by shares (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do wysokości udziałów) - odpowiedzialność finansowa udziałowców ogranicza się do wysokości wniesionych wkładów. Udziały spółki nie są dostępne w ofercie publicznej.

Private company limited by guarantee (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do wysokości poręczenia) - ten rodzaj spółki nie posiada kapitału akcyjnego, a jej udziałowcy są raczej poręczycielami niż akcjonariuszami. Wysokość poręczenia jest ustalona dla każdego z udziałowców spółki.

Private unlimited company - udziałowcy tego typu spółki ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania powstałe w wyniku prowadzenia działalności całym swoim majątkiem. Spółka może, ale nie musi, posiadać kapitał akcyjny. W związku z tym, iż odpowiedzialność udziałowców za zobowiązania spółki nie jest ograniczona, wymogi co do upubliczniania informacji na jej temat są ograniczone.

Public limited company - odpowiedzialność finansowa udziałowców ogranicza się do wysokości wniesionych wkładów. Udziały spółki są dostępne w ofercie publicznej. Wymóg minimalnego kapitału wynosi 50 000 GBP.

Prowadzenie przedsiębiorstwa na podstawie przepisów o spółkach kapitałowych wymaga w pierwszym rzędzie rejestracji spółki (*incorporation*) w rejestrze przedsiębiorstw *Companies House* (odpowiednik polskiego Krajowego Rejestru Sądowego). Przez rejestrację spółki rozumie się proces, w wyniku, którego powstanie nowe przedsiębiorstwo, bądź osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą lub spółka partnerska rozpocznie działalność na zasadzie spółki kapitałowej. Rejestracja przedsiębiorstwa generuje dużą liczbę zobowiązań. Dlatego przed ostateczną decyzją zasadne jest skorzystanie z porady prawnika lub księgowego i sprawdzenie czy jest to najkorzystniejsza forma prowadzenia działalności gospodarczej.

Rejestracja

Spółkę można zarejestrować samodzielnie lub skorzystać z usług firm pośredniczących (*company formation agent*). W celu rejestracji spółki potrzebne są następujące dokumenty:-

- 1) formularz rejestracyjny IN01 (dostępny do pobrania), zawiera następujące elementy:
 - a) wnioskowana nazwa spółki,

- b) region Wielkiej Brytanii, gdzie będzie znajdować się siedziba spółki (brak możliwości zmiany w terminie późniejszym),
- c) zakres działania spółki, proponowany skład władz spółki, rodzaj spółki, adres spółki,
- d) oświadczenie co do kapitału własnego spółki, podział udziałów, lub oświadczenie odnośnie wysokości poręczenia,
- e) podanie o wyłączenie słowa 'limited' z nazwy spółki,
- f) poświadczenie o otrzymaniu zgody na użycie w nazwie spółki słowa z listy zakazanej;

2) Memorandum of Association - spełnia rolę umowy założycielskiej. Zawiera informacje określające: nazwę, miejsce zarejestrowanej siedziby, cele i zakres działalności, oświadczenie o ograniczonej odpowiedzialności, sumę kapitału i jego podział na stałe części oraz ewentualnie oświadczenie o przyjęciu formy *public limited company*. Po zarejestrowaniu spółki, dokument ten nie będzie odgrywał istotnej roli w dalszym życiu przedsiębiorstwa.

3) Articles of Association (AoA) - pełni rolę statutu spółki, określa prawa udziałowców / akcjonariuszy, zasady przekazywania udziałów / akcji i ich nowych emisji, procedurę zwoływania i prowadzenia walnego zgromadzenia, kompetencje zarządu, zasady wypłaty dywidend oraz tworzenia rezerw. Modelowa wersja AoA dostępna jest do pobrania;

4) informacje dodatkowe:

W przypadku, gdy planowana nazwa spółki zawiera słowa lub frazy szczególnego znaczenia (ich włączenie do nazwy spółki może sugerować jej specjalne lub szczególny status) należy uzyskać zgodę za pośrednictwem *Companies House*. Istnieją trzy listy słów zakazanych: Appendix A, Appendix B oraz Appendix C do regulacji *Company, Limited Liability Partnership and Business Names (Sensitive Words and Expressions)*. Dodatkowe informacje dostępne są pod numerem telefonu +44 303 1234 500.

Opłata:

- za zgłoszenie elektroniczne standardowe: **15 GBP**,
- za zgłoszenie elektroniczne ekspresowe (*Same-Day Service*, zgłoszenie otrzymane od poniedziałku do piątku do godziny 15.00): **30 GBP**,
- za zgłoszenie papierowe standardowe: **20 GBP**,
- za zgłoszenie papierowe ekspresowe (*Same-Day Service*, zgłoszenie otrzymane od poniedziałku do piątku do godziny 15.00): **50 GBP**

Rejestracja nie zostanie zakończona pomyślnie w przypadku, gdy nazwa spółki jest identyczna lub zbieżna z nazwą innej spółki. Przed wysłaniem formularza rejestracyjnego można sprawdzić nazwy już istniejących spółek na stronie *Companies House* (funkcja WebCheck, usługa darmowa). Wniosek rejestracyjny należy wysłać do właściwego oddziału *Companies House*.

O właściwości oddziału decyduje adres siedziby spółki, tzn:

- oddział w Cardiff w przypadku siedziby firmy znajdującej się na terenie Anglii oraz Walii,
- oddział w Edynburgu w przypadku siedziby firmy znajdującej się na terenie Szkocji,
- oddział w Belfaście w przypadku siedziby firmy znajdującej się na terenie Irlandii Północnej;

Wszystkie spółki są zobowiązane do posiadania *Articles of Association* i ich przestrzegania. Istnieje całkowita dowolność zawarcia zasad w dokumencie, przy zachowaniu zasady, iż postanowienia w nim zawarte nie mogą być sprzeczne z prawem. Istnieje modelowa wersja dokumentu, gotowego do wykorzystania. Jeśli w modelowym AoA zostały dokonane zmiany, w trakcie rejestracji należy przesłać zmienione paragrafy AoA lub całość dokumentu, jeśli był on tworzony od podstaw. Każda przyszła zmiana dokonana w dokumencie musi zostać odnotowana poprzez wysłanie informacji wraz nowymi paragrafami AoA do *Companies House* w przeciągu 15 dni od dokonania zmian.

Zgodnie z postanowieniami *Companies Act 2006* spółka zobowiązana jest do posiadania biura (*registered office*). Biuro musi posiadać adres, pod który można dostarczyć korespondencję. Biuro nie musi znajdować się w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej. Adres *registered office* może być np. adresem biura rachunkowego, ale władze spółki mają obowiązek zapewnienia płynnego odbioru korespondencji.

Dokumenty rejestracyjne wysłane do *Companies House* podlegają sprawdzeniu pod względem formalnym. Nazwiska osób proponowanych do władz spółki zostaną również sprawdzone z rejestrem osób posiadających zakaz wykonywania funkcji dyrektorskich (*Disqualified Directors Register*). W przypadku spełnienia wszystkich wymogów, *Companies House* wyda certyfikat rejestracji (*certificate of incorporation*) oraz włączy informacje o spółce do zasobów publicznych.

Władze spółki

W przypadku spółek typu *private companies* postanowienia *Companies Act 2006* wymagają powołania przynajmniej jednej osoby do władz spółki. *Articles of Association* mogą nałożyć wymóg powołania większej ilości dyrektorów. Przynajmniej jeden z dyrektorów musi być osobą fizyczną. Prawo nie nakłada obowiązku powoływania dalszych władz spółki.

Odnosnie spółek typu *public companies* istnieje wymóg powołania przynajmniej dwóch dyrektorów, przy czym jeden z nich musi być osobą fizyczną. Istnieje również konieczność powołania sekretarza spółki (*secretary*, nie mylić z sekretarką). Prawo przewiduje możliwość powołania dowolnej osoby do władz spółki, pod warunkiem, iż nie zachodzi jedna z przesłanek:

- w przypadku dyrektora:
 - nie otrzymał zakazu sprawowania funkcji dyrektorskich w przedsiębiorstwach,
 - w jego sprawie lub spółki, w której był dyrektorem nie jest prowadzone postępowanie upadłościowe (*undischarged bankrupt*),
 - nie ukończył 16 roku życia;
- w przypadku sekretarza spółki istnieje konieczność spełnienia jednego z warunków:
 - sprawował funkcję sekretarza spółki typu *public company* przez co najmniej trzy lata na przestrzeni ostatnich pięciu lat,
 - jest prawnikiem (advokat, radca prawny) o uznanych kwalifikacjach na terenie Wielkiej Brytanii (*advocate, barrister, solicitor*),
 - jest osobą, której wcześniejsze doświadczenie lub członkostwo w korporacjach zawodowych daje gwarancję właściwego wykonania obowiązków spoczywających na sekretarzu spółki,
 - jest członkiem jednej z poniższych organizacji:
 - *the Institute of Chartered Accountants in England and Wales*,
 - *the Institute of Chartered Accountants of Scotland*,
 - *the Institute of Chartered Accountants in Ireland*,

- *the Institute of Chartered Secretaries and Administrators,*
- *the Association of Chartered Certified Accountants*
- *the Chartered Institute of Management,*
- *the Chartered Institute of Public Finance and Accountancy.*

Władze spółki zobowiązane są do składania dokumentów do *Companies House* w terminie wymaganym postanowieniami *Companies Act 2006*. Nieprzestrzeganie odnośnych przepisów może skutkować karą grzywny (w wysokości do 5 000 GBP) nałożoną na osoby zasiadające we władzach oraz skreśleniem spółki z ewidencji.

Udostępnianie informacji

Wszystkie spółki zarejestrowane w *Companies House* muszą zidentyfikować biuro spółki oraz ewentualnie miejsce prowadzenia działalności spółki widocznym znakiem zawierającym nazwę przedsiębiorstwa. Nazwa spółki musi również zostać zawarta w korespondencji handlowej. Dodatkowo, korespondencja handlowa (również elektroniczna) musi zawierać numer rejestracji.

Oznaczenie identyfikujące siedzibę biura powinno być:

- czytelne „gołym okiem”,
- łatwe do zidentyfikowania dla gości odwiedzających biurowiec,
- widoczne przez cały dzień, oraz
- w przypadku gdy w biurowcu siedzibę ma więcej niż sześć spółek nazwa może być wyświetlana bez przerw przez 15 sekund w każdym 3 minutach.

W przypadku zapytania na piśmie spółka zobowiązana jest do udzielenia w przeciągu pięciu dni odpowiedzi na zapytanie dotyczące:

- adresu biura spółki,
- adresu, gdzie spółka prowadzi działalność,
- rodzaju dokumentów przechowywanych w biurze.

1.1.2. Spółki partnerskie

Partnership (spółka partnerska) - jest to wspólna działalność dwóch, lub więcej, podmiotów. Partnerzy wspólnie zarządzają spółką, solidarnie odpowiadają za zobowiązania powstałe w wyniku prowadzenia działalności całym swoim majątkiem oraz partycypują w podziale zysku. Spółka partnerska nie posiada osobowości prawnej (za wyjątkiem spółek utworzonych na terenie Szkocji).

Limited liability partnership (spółka partnerska z ograniczoną odpowiedzialnością) - jest to forma pośrednia pomiędzy spółką kapitałową a spółką partnerską. Partnerzy partycypują w zyskach i obowiązkach, natomiast odpowiedzialność za zobowiązania spółki ograniczona jest do wysokości wniesionych wkładów oraz udzielonych poręczeń. Spółki typu LLP rejestrowane są przez *Companies House*. Rejestracja spółki partnerskiej z ograniczoną odpowiedzialnością jest droższa i bardziej skomplikowana niż rejestracja spółki partnerskiej. Prowadzenie spółki LLP nakłada także na partnerów dodatkowe obowiązki np. składanie dokumentów finansowych do *Companies House*, audytowania sprawozdań finansowych. Ta forma prawna wykorzystywana jest do prowadzenia firm prawniczych czy audytorskich.

Główna różnica pomiędzy spółką *limited liability partnership* a *limited company* polega na organizacyjnej elastyczności spółki partnerskiej oraz różnicy w opodatkowaniu. Spółki LLP są opodatkowane podobnie jak spółka partnerska.

Rejestracja

Spółkę można zarejestrować samodzielnie lub skorzystać z usług firm pośredniczących (*company formation agent*). Spółkę typu LLP mogą założyć przynajmniej dwa podmioty (osoby fizyczne lub osoba prawna). W celu rejestracji spółki potrzebne są następujące dokumenty:

- 1) **formularz rejestracyjny LLIN01** (*Application to register limited liability partnership*), zawiera następujące informacje:
 - a) wnioskowana nazwa spółki,
 - b) region Wielkiej Brytanii, gdzie będzie znajdować się siedziba spółki;
 - c) adres spółki,
 - d) wskazanie partnerów wyznaczonych do reprezentowania spółki w kontaktach z *Companies House* (tzw. *designated partner*),
 - e) wyszczególnienie partnerów,
 - f) poświadczenie o otrzymaniu zgody na użycie w nazwie spółki słowa lub frazy z listy zakazanej;

Opłata:

- za zgłoszenie papierowe standardowe: **20 GBP**,
- za zgłoszenie papierowe ekspresowe (*Same-Day Service*, zgłoszenie otrzymane od poniedziałku do piątku do godziny 15.00): **50 GBP**,
- w chwili obecnej usługa rejestracji spółki LLP elektronicznie nie jest dostępna.

Wniosek rejestracyjny należy wysłać do właściwego oddziału *Companies House*. O właściwości oddziału decyduje adres siedziby spółki, tzn:

- oddział w Cardiff w przypadku siedziby firmy znajdującej się na terenie Anglii oraz Walii,
- oddziału w Edynburgu w przypadku siedziby firmy znajdującej się na terenie Szkocji,
- oddział w Belfaście w przypadku siedziby firmy znajdującej się na terenie Irlandii Północnej;

Po wysłaniu dokumentów rejestracyjnych do *Companies House* zostaną one sprawdzone pod względem formalnym. W przypadku spełnienia wszystkich wymogów, *Companies House* wyda certyfikat rejestracji (*certificate of incorporation*) oraz włączy informacje o spółce do zasobów publicznych. Certyfikat zawiera następujące informacje:

- nazwę oraz numer rejestracji,
- datę rejestracji,
- region rejestracji spółki,
- certyfikat musi być podpisany przez urzędnika dokonującego rejestracji lub opatrzony urzędową pieczęcią.

Zgodnie z postanowieniami *Companies Act 2006* spółka zobowiązana jest do posiadania biura (*registered office*). Biuro musi posiadać adres, pod który można dostarczyć korespondencję. Biuro nie musi znajdować się w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej. Adres *registered office* może być np. adresem biura rachunkowego, ale władze spółki mają obowiązek zapewnienia płynnego odbioru korespondencji. Rejestracja nie zostanie zakończona pomyślnie w przypadku, gdy nazwa spółki jest identyczna lub zbieżna z nazwą innej spółki. Przed wysłaniem formularza rejestracyjnego można sprawdzić nazwy już istniejących spółek na stronie *Companies House* (funkcja *WebCheck*, usługa darmowa). Dodatkowo, warto sprawdzić bazę danych *Trade Marks Register* prowadzoną przez *UK Intellectual Property Office* by upewnić się, że proponowana nazwa nie jest identyczna lub podobna do zarejestrowanego znaku towarowego.

Partnerzy

Funkcjonują dwa ograniczenia, co do tego, kto może zostać partnerem w spółce LLP. Muszą to być osoby, które:

- nie otrzymały zakazu sprawowania funkcji dyrektorskich w przedsiębiorstwach lub pełnienia roli partnera w spółce partnerskiej,
- w sprawie partnera lub spółki, w której był partnerem, nie jest prowadzone postępowanie upadłościowe (*undischarged bankrupt*),

W spółce typu *limited liability partnership* w każdym momencie przynajmniej dwóch partnerów musi być wyznaczonych do reprezentowania spółki w kontaktach z *Companies House* (tzw. *designated partner*). W przypadku, gdy mniej niż dwóch partnerów w spółce zostało wyznaczonych do tego celu, przyjmuje się, że wyznaczeni zostali wszyscy partnerzy. Wskazania *designated partner* można dokonać w każdej chwili. Samo wyznaczenie partnera nie zmienia wzajemnych praw i obowiązków i w dalszym ciągu są one regulowane postanowieniami prawa oraz wzajemną umową.

Wskazanie partnera nakłada na niego jedynie dodatkowe obowiązki w zakresie:

- zatrudnienia audytora,
- podpisania sprawozdania rocznego w imieniu pozostałych partnerów,
- przesłania sprawozdań do *Companies House*,
- zawiadomienia *Companies House* odnośnie zmiany składu partnerów spółki,
- działania na rzecz spółki w przypadku jej zamknięcia lub rozwiązania.

Udostępnianie informacji

Wszystkie spółki zarejestrowane w *Companies House* muszą zidentyfikować biuro spółki oraz ewentualnie miejsce prowadzenia działalności spółki widocznym znakiem zawierającym nazwę przedsiębiorstwa. Nazwa spółki musi również zostać zawarta w korespondencji handlowej. Dodatkowo, korespondencja handlowa (również elektroniczna) musi zawierać numer rejestracji.

Oznaczenie identyfikujące siedzibę biura powinno być:

- czytelne „gołym okiem”,
- łatwe do zidentyfikowania dla gości odwiedzających biurowiec,
- widoczne przez cały dzień, oraz
- w przypadku, gdy w biurowcu siedzibę ma więcej niż sześć spółek nazwa może być wyświetlana bez przerw przez 15 sekund w każdych 3 minutach.

W przypadku zapytania na piśmie spółka zobowiązana jest do udzielenia w przeciągu pięciu dni odpowiedzi na zapytanie dotyczące:

- adresu biura spółki,
- innego adresu, np. miejsca prowadzenia działalności handlowej lub usługowej,
- rodzaju dokumentów przechowywanych w biurze;

W przypadku, gdy spółka znajduje się w stanie likwidacji, pod zarządem komisarycznym lub ustanowione zostało moratorium na spłatę zobowiązań spółki, w korespondencji handlowej wysyłanej przez spółkę musi zostać zawarta informacja na ten temat.

1.1.3. Jednoosobowa działalność gospodarcza

Jednoosobowa działalność gospodarcza (*sole trader*) - wymaga rejestracji tzw. samozatrudnienia (*selfemployment*). Odpowiednik działalności gospodarczej w Polsce, jest to najprostsza forma prowadzenia działalności na terenie Wielkiej Brytanii.

Przed rejestracją samozatrudnienia należy uzyskać numer ubezpieczenia społecznego *National Insurance Number*. W celu uzyskania numeru należy zgłosić się na rozmowę do lokalnego oddziału Ministerstwa Pracy i Emerytur - *Department for Work and Pensions*. Takimi oddziałami są *Social Security office* lub *JobCentrePlus* (adresy lokalnych *Social Security offices* dostępne są w internecie lub pod telefonem +44 845 6000 643. Samozatrudnienie należy zarejestrować w *HM Revenue & Customs*.

Rejestracji można dokonać:

- listownie, przesyłając **formularz CWF1** na adres:

National Insurance Contributions Office
Self Employed Services
Application Processing Centre
Longbenton
Newcastle upon Tyne NE98 1ZZ

- za pośrednictwem internetu, wykorzystując oprogramowanie na stronie *HM R&C*,
- telefonicznie, dzwoniąc pod numer infolinii: 08459 154515

Rejestracji samozatrudnienia należy dokonać niezwłocznie po rozpoczęcia działalności. Niedopełnienie tego obowiązku skutkuje karą w wysokości 100 funtów. Osoby samozatrudnione są objęte podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz są zobowiązane do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne (*National Insurance*). Rozliczenie podatku oraz odprowadzanie składek jest obowiązkiem osoby samozatrudnionej, dlatego też zobowiązana jest ona do prowadzenia odpowiedniej dokumentacji finansowej.

1.1.4. Oddziały spółek zagranicznych

Zagraniczne spółki kapitałowe mogą otworzyć na terenie Wielkiej Brytanii oddział - *branch*. Oddział spółki zagranicznej prowadzi działalność spółki macierzystej poprzez biuro na terenie Wielkiej Brytanii. Podmioty nieposiadające osobowości prawnej w Polsce (działalność gospodarcza, spółki cywilne) mogą zarejestrować na terenie Wielkiej Brytanii tzw. *place of business*. Jest to także forma prawna dostępna dla spółek kapitałowych, jeśli ich działalność na terenie Wielkiej Brytanii ma mieć formę jedynie przedstawicielstwa lub planowany zakres działalności nie wymaga rejestracji oddziału.

W ciągu miesiąca od utworzenia **oddziału** należy dostarczyć do *Companies House* następujące dokumenty:

- wypełniony **formularz OSIN01**,
- potwierdzone kopie i tłumaczenie dokumentów założycielskich spółki (akt założycielski, status, informacje o członkach zarządu firmy macierzystej),
- kopie sprawozdań finansowych za ostatni okres/rok wraz z opinią biegłego rewidenta,
- opłatę rejestracyjną.

Przepisy dotyczące zakładania oddziałów spółek zagranicznych znajdują się w następujących regulacjach:

- [Part 34 Companies Act 2006 \(sekcje od 1044 do 1059\)](#),
- *the Overseas Companies Regulations 2009*, oraz

- *the Overseas Companies (Company Contracts and Registration of Charges) Regulations 2009.*

Rejestracja oddziału trwa około 5 dni. Zwykła opłata rejestracyjna wynosi 20 funtów, natomiast opłata za usługę tego samego dnia wynosi 50 funtów. Dokumenty założycielskie i sprawozdania finansowe muszą zostać dostarczone w języku oryginalnym, lecz jeśli nie jest to język angielski, wymagane jest poświadczone tłumaczenie. Po zaakceptowaniu przez Companies House złożonej dokumentacji wysyłany jest list, w którym stwierdza się fakt rejestracji podając jej numer i datę. Po tym fakcie zarówno *oddział* jak i *place of business* zaczynają funkcjonowanie wg tych samych zasad jak firmy brytyjskie. Corocznie firma macierzysta przesyła do Companies House kopie własnych sprawozdań finansowo-ekonomicznych odzwierciedlających całość działalności firmy, a ich szczegółowość zależy od wymagań w tym zakresie obowiązujących w kraju jej inkorporacji. W przypadku *place of business* nie wymaga się dostarczania m.in. kopii sprawozdania zarządu, ani też weryfikacji audytorskiej. Poza tym *Companies House* musi być informowany o wszelkich zmianach aktu założycielskiego firmy macierzystej, jej nazwy, składu zarządu, adresu osoby uprawnionej do podejmowania czynności prawnych w jej imieniu oraz zmiany charakteru działalności.

1.1.5. Dodatkowe regulacje

W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, może ona podlegać dodatkowym regulacjom:

- **bezpieczeństwo i higiena pracy** - może zaistnieć potrzeba rejestracji w *Health & Safety Executive*. Więcej informacji na stronie internetowej: www.hse.gov.uk,
- **prawo przeciwpożarowe**, szczególnie w przypadku prowadzenia hotelu, domu opieki dla ludzi starszych, itp. Więcej informacji można uzyskać w lokalnym oddziale straży pożarnej,
- **ochrona środowiska** - regulacje z zakresu ochrony środowiska mogą dotyczyć osób, które używają w pracy sprzętu chłodzącego, przeciwpożarowego, zajmują się przewożeniem, sprzedażą lub przetwórstwem śmieci, produkcją lub sprzedażą opakowań, itp. Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej *Environment Agency* www.environment-agency.gov.uk,
- **budynki** - jeśli planowane są zmiany w strukturze budynku, w którym wykonywana będzie działalność lub maszyny i urządzenia instalowane będą na terenie posesji. Więcej informacji uzyskać można w przedstawicielstwie władz lokalnych (*council*),
- **własność intelektualna** - informacje dotyczące ochrony własności intelektualnej można znaleźć na stronie internetowej *Intellectual Property Office*: www.ipo.gov.uk
- **konkurencja** - informacje dotyczące uczciwej konkurencji można uzyskać na stronie *Office for Fair Trading*: www.oft.gov.uk,
- **ochrona danych osobowych** - jeśli działalność wymaga przechowywania informacji o osobach, może zaistnieć potrzeba rejestracji w *Information Commissioner's Office*. Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej: www.ico.gov.uk.

1.1.6. Dodatkowe źródła informacji

Business Link to rządowa organizacja zajmująca się wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości. Na stronie internetowej *Business Link* można znaleźć szczegółowe informacje związane z prowadzeniem działalności gospodarczej: www.businesslink.gov.uk.

Na stronie urzędu skarbowego **HM Revenue & Customs** można znaleźć informację na temat podatków obowiązujących w Wielkiej Brytanii. W urzędzie skarbowym można uzyskać także informacje przez telefon. Numery kontaktowe poszczególnych infolinii znajdują się w zakładce *Contacts* na stronie internetowej urzędu: www.hmrc.gov.uk.

Na stronie **Companies House** zamieszczone zostały informacje na temat rejestracji oraz prowadzenia spółek podlegających obowiązkowi rejestracji w *Companies House* (spółki kapitałowe, spółka partnerska z ograniczoną odpowiedzialnością, oddział spółki zagranicznej): www.companieshouse.gov.uk.

Na tej stronie **Direct.gov.uk** zamieszczane są praktyczne informacje związane z codziennym życiem w Wielkiej Brytanii: www.direct.gov.uk.

1.2. Świadczenie usług przez polskie firmy

Swoboda świadczenia usług jest jedną z czterech podstawowych swobód zagwarantowanych Traktatem o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej. Trzy pozostałe to: swobodny przepływ towarów, swobodny przepływ pracowników, oraz swobodny przepływ kapitału. Swobody te odnoszą się do obywateli państw członkowskich, w tym od 1 maja 2004 roku również do Polaków, którzy mogą świadczyć usługi na terenie Wielkiej Brytanii bez konieczności zakładania przedsiębiorstwa, nie są również wymagane pozwolenia na pobyt oraz pracę.

Usługami w rozumieniu Traktatu są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem w zakresie, w jakim nie są objęte postanowieniami o swobodnym przepływie towarów, kapitału i osób. Usługi obejmują zwłaszcza:

- działalność o charakterze przemysłowym;
- działalność o charakterze handlowym;
- działalność rzemieślniczą;
- wykonywanie wolnych zawodów.

Zasada swobody świadczenia usług znajduje swoje zastosowanie tylko wówczas, gdy mamy do czynienia z elementem transgranicznym, to znaczy:

- usługodawca ma siedzibę w innym państwie niż usługobiorca, a sama usługa przekracza granicę (np. usług telewizyjna, porada telefoniczna),
- usługodawca przyjeżdża chwilowo w celu wykonania usługi do kraju usługobiorcy (np. w celu wykonania robót budowlanych),
- usługobiorca jedzie w celu otrzymania usługi do kraju usługodawcy (np. w celach leczniczych),
- zarówno usługobiorca, jak i usługodawca razem przemieszczają się z kraju, z którego pochodzą, do państwa, gdzie realizowana będzie usługa (np. polski przewodnik oprowadzający angielskich turystów w Hiszpanii).

Swoboda świadczenia usług opiera się na tymczasowości. Oznacza to, że usługodawca świadczy usługę w innym państwie UE przez określony czas, a więc działalność nie ma charakteru ciągłego ani stałego. Usługodawca posiadający przedsiębiorstwo założone w Polsce, świadczy usługę tymczasowo w innym kraju UE. Usługodawcy, oraz ich pracownicy nie wchodzi na rynek pracy kraju usługobiorcy, gdyż zatrudnieni są w firmie w Polsce, a do wykonania usługi są delegowani na terytorium innego państwa Wspólnoty Europejskiej w celu wykonania usługi. Ustawodawstwo unijne określa minimalne wymagania, jakie muszą być spełnione, co do warunków pracy pracowników delegowanych, ustanawiając w szczególności nakaz przestrzegania lokalnych przepisów co do minimalnego wynagrodzenia, urlopów, czasu pracy, itp.

Warto wiedzieć, iż co do zasady usługodawca płaci składki na ubezpieczenie społeczne w państwie, gdzie prowadzi swoją działalność podstawową. Oznacza to, iż firma, która jest zarejestrowana w Polsce, a prowadzi całą swoją działalność na terenie innego państwa członkowskiego, jest zobowiązana opłacać składki tam, gdzie wykonywana jest praca. Regulacje wewnątrz wspólnotowe ustanawiają jednak wyjątek niepodlegania pracowników

delegowanych systemowi ubezpieczeń społecznych kraju, do którego są delegowani, pod warunkiem, że podlegają ubezpieczeniom w kraju stałego pobytu, a przewidywany okres delegowania nie przekracza 12 miesięcy. W razie przedłużenia pracy można wystąpić o zgodę na przedłużenie tego okresu, nie więcej jednak niż na kolejne 12 miesięcy. Potwierdzeniem faktu ubezpieczenia w kraju wysyłającym jest formularz E-101 wydawany przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Ustawodawstwo Unijne przewiduje oczywiście możliwość świadczenia usług w krajach członkowskich także poprzez założenie tam firmy (swoboda zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw). Założenie własnej firmy w kraju członkowskim ma uzasadnienie szczególnie w przypadku, gdy zamiarem przedsiębiorcy jest świadczenie usług w sposób ciągły i stały. Należy podkreślić, iż założenie firmy usługowej w Wielkiej Brytanii oznacza trwałe włączenie się w system gospodarczy tego kraju, czyli firma taka podlega całkowicie regulacjom prawnym prowadzenia działalności gospodarczej obowiązującym w Wielkiej Brytanii.

1.3. Transakcje handlowe, zbytu i rozliczenia

Realizacja transakcji handlowych

Realizacja transakcji handlowych przez firmy zagraniczne na rynku brytyjskim odbywa się zasadniczo poprzez **sprzedaż bezpośrednią**, która jak każde rozwiązanie posiada zarówno zalety (zysk ze sprzedaży inkasowany jest w pełnej wysokości bez prowizji dla pośredników) jak i wady (ryzyko egzekwowania płatności). Sądy brytyjskie rozpatrując spory handlowe generalnie uznają prawo własności do przedmiotu transakcji do chwili realizacji zapłaty, aczkolwiek wskazane jest uregulowanie tych kwestii odpowiednią klauzulą w kontrakcie. Prawo brytyjskie z jednej strony jest raczej liberalne w zakresie prowadzenia promocji sprzedaży i reklamy, a z drugiej strony zawiera rozbudowany system ochrony konsumenta.

Kolejną formą jest **sprzedaż agencyjna** - umowa agencyjna powinna być zawarta w formie pisemnej dla uniknięcia ewentualnych nieporozumień pomiędzy stronami w przyszłości. Od stycznia 1994r. zaczęła obowiązywać w Wielkiej Brytanii *EC Directive on Self Employed Commercial Agents*. Do tego czasu obowiązywały zasady prawa kontraktowego. Nowe uregulowania o charakterze ogólnoeuropejskim w większym stopniu chronią interesy agentów. W Wielkiej Brytanii nie istnieje obowiązek rejestrowania faktu mianowania agenta.

Sprzedaż za pośrednictwem dystrybutora - zazwyczaj dystrybutor dokonuje zakupu towarów na własny rachunek z przeznaczeniem do późniejszej odsprzedaży. Dystrybutorzy nie korzystają w Wielkiej Brytanii ze specjalnej ochrony prawnej, zawarcie i wypowiedzenie umowy stanowi przedmiot regulacji ogólnego prawa kontraktowego. Umowa z dystrybutorem może zostać wypowiedziana z tzw. rozsądnym wyprzedzeniem i nie obowiązuje zasada kompensaty chyba, że wcześniej strony uzgodniły inny tryb postępowania.

Dla uniknięcia ryzyka związanego z poruszaniem się na nieznanym dla firm obcych rynku brytyjskim tworzone są wspólne przedsięwzięcia - **joint ventures** z partnerami brytyjskimi. Nie mają one odrębnego statusu prawnego, lecz zazwyczaj przyjmują formę spółki zwykłej, lub spółki powstałej w procesie inkorporacji i będącej wspólną własnością partnerów.

Sieć zbytu

Rynek posiada dobrze rozwiniętą sieć kanałów zbytu. W kraju tym działają dziesiątki tysięcy firm importerskich, agencyjnych, hurtowych i dystrybucyjnych. Nie ma jednoznacznej odpowiedzi na pytanie jaki jest najlepszy kanał zbytu. Wszystko zależy od specyfikacji

towaru i przyjętej strategii sprzedaży (jednorazowa sprzedaż biżuterii srebrnej do sklepu czy stałe dostawy do supermarketu lub domu towarowego). Zazwyczaj należy dążyć do skracania łańcucha pośredników, ale nie zawsze. Tradycyjny układ prezentuje się następująco: producent - eksporter - PHZ- agent w Wielkiej Brytanii - importer - hurtownik - hurtownik lokalny - detalista - klient. Z reguły, jeżeli chce się być na rynku i umacniać swoją pozycją trzeba mieć dobrego przedstawiciela np. agenta czy dystrybutora.

Handel z Wielką Brytanią jest trudniejszy niż np. z Niemcami chociażby z uwagi na odległość. Do Berlina można wozić towar z polskiego magazynu; tutaj trzeba mieć magazyn. Istnieje możliwość korzystania z usług spółek (jest ich około 30) lub przedstawicieli biznesu polonijnego.

Rozliczenia

W Wielkiej Brytanii brak jest jakichkolwiek ograniczeń dewizowych - rozstrzygnięcie, w jaki sposób zostaną uzgodnione warunki płatności jest sprawą stron. Z punktu widzenia finansowych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej firmy zagraniczne mogą korzystać z usług trzech kategorii banków:

- **clearing banks** realizują większość transakcji podmiotów gospodarczych i prowadzą dla nich rachunki, ich usługi obejmują również transfer pieniędzy, inwestowanie krótkoterminowych nadwyżek oraz operacje finansowe handlu zagranicznego,
- **banki inwestycyjne** zajmują się głównie transakcjami kapitałowymi, wykorzystując fundusze własnych udziałowców lub kredyty i finansują poważne operacje handlowe i finansowe,
- **para-banki** finansują zakupy nieruchomości, maszyn i niewielkie transakcje handlowe.

Ponadto, każdy polski bank dewizowy ma sieć swoich korespondentów w Wielkiej Brytanii.

Przedsiębiorstwa działające w Wielkiej Brytanii zazwyczaj posiadają prawo przekraczania stanu rachunku bankowego (**overdraft**), dla potrzeb finansowania kapitału obrotowego. Negocjacje z bankiem, co do wysokości dopuszczalnej kwoty przekroczenia rachunku prowadzone są w zasadzie raz do roku.

Małe i średnie firmy rozliczają się praktycznie tylko w GBP. Z reguły klient oczekuje odroczenia płatności na okres 30 - 60 dni.

1.4. Nabywanie i najem nieruchomości

Nieodłącznym elementem funkcjonowania różnych form prawnych przedstawicielstw firm zagranicznych w Wielkiej Brytanii jest zakup lub wynajęcie odpowiednich nieruchomości - budynków, powierzchni biurowej, magazynowej itp.

Poniżej - najczęściej stosowane zasady umów o wynajem, czyli tzw. **leasehold**:

- okres wynajmu zazwyczaj obejmuje 21-25 lat, przy czym opłaty za ten okres są ustalane w umowie, czasami ustala się również pewien początkowy okres najmu wolny od opłat,
- w zasadzie co pięć lat następuje dostosowywanie wysokości opłat do aktualnych cen na rynku nieruchomości,
- umowy najmu zawierają klauzule arbitrażowe w przypadku, gdy właściciel i najemca nie są w stanie uzgodnić poziomu opłat akceptowalnych dla obu stron,
- nieruchomość zazwyczaj jest ubezpieczana przez właściciela, a obowiązek płacenia składek przenoszony jest na najemcę,

- najemca jest zobowiązany do pokrywania wszelkich wydatków związanych z remontami i reparacjami, jak również do utrzymywania nieruchomości w stanie zgodnym z ustalonymi standardami,
- umowa najmu może zawierać klauzulę zezwalającą najemcy na podnajem części dzierżawionej powierzchni nieruchomości stronie trzeciej po uprzednim uzyskaniu zgody właściciela,
- w sytuacji, gdy najem dotyczy części budynku lub biurowca najemca płaci na rzecz właściciela pewną określoną proporcję kosztów ogólnych utrzymania nieruchomości oraz kosztów związanych z użytkowaniem części nieruchomości dostępnych dla wszystkich najemców - opłaty te noszą nazwę *service charges*,
- najemca może wynegocjować z właścicielem prawo do wypowiedzenia umowy najmu po zakończeniu określonego czasu np. 5-10 lat, jednakże najemca może zostać równocześnie zobowiązany do znalezienia trzeciej strony, która przejmie jego zobowiązania wobec właściciela i nieruchomości w przypadku wcześniejszego wypowiedzenia umowy najmu przed terminem jej wygaśnięcia. W Szkocji, Anglii i Walii powierzchnie biurowe, budynki, magazyny itp. wykorzystywane do celów prowadzenia działalności gospodarczej podlegają lokalnym podatkom od nieruchomości, niezależnie od poziomu dochodów właściciela/najemcy. W tym celu każda nieruchomość ma przypisaną wartość, która zależy od wielkości i lokalizacji. Podatek jest nakładany jako określony procent tej wartości.

1.5. Źródła informacji handlowej i zwyczaje

Źródła informacji handlowej

W Wielkiej Brytanii można korzystać z wielu źródeł przydatnej informacji handlowej, często nieodpłatnej. Większość firm z danej branży zrzesza się w stowarzyszeniach i związkach branżowych, których spis został opublikowany przez C. B. D. Research Publications pod nazwą Directory of European Industry & Trade Associations. Do wartościowych źródeł informacji należą też katalogi branżowe oraz publikacje wywiadowni gospodarczych takich jak: Katalog Kompas (www.kompass.com) oraz Dun & Bradstreet Directory (www.dunandbrad.co.uk), zawierające spis przedsiębiorstw według klasyfikacji branżowej i działalności gospodarczej. Z usług wywiadowni gospodarczych można także skorzystać w przypadku, gdy nie ma pewności co do wiarygodności firmy z którą zamierza się nawiązać współpracę.

Ponadto, podstawowe informacje nt. firm brytyjskich można uzyskać oparciu o zamieszczone w Internecie bazy teleadresowe takie jak: Brytyjski rejestr handlowy pod adresem: www.companieshouse.gov.uk/info/ lub na stronie British Telecom: www.bt.com/directory-enquiries/dq_home.jsp, a także korzystając z rejestru firm na stronie Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Londynie

Zwyczaje

Brytyjskie firmy są bardzo konkretne (jeżeli wysyłają ofertę oczekują odpowiedzi prawie natychmiast). Negocjacje powinny być prowadzone w sposób twardy, ale z dużą dozą realizmu (niewskazane jest proponowanie zbyt wysokiej ceny wyjściowej). Klient oczekuje, że cena będzie znacznie niższa niż w Wielkiej Brytanii czy innych "starych" krajach Unii Europejskiej. Oprócz ceny ważny jest również czas dostawy. Korespondencję należy prowadzić w języku angielskim, ponieważ, Brytyjczycy z reguły nie znają języków obcych. Odpowiedź powinna być udzielona w ciągu 3 dni. Oferta handlowa nie powinna być zbyt długa (idealnie na 1 stronie).

W celu uzyskania informacji o kontrahencie można śmiało poprosić o referencje lub o Annual report jeżeli jest to firma publiczna.

2. System podatkowy¹

2.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Obowiązek opodatkowania dochodów osobistych powstaje, gdy spełniony jest co najmniej jeden z poniżej przedstawionych warunków:

- posiadanie miejsca zamieszkania i regularne przyjazdy do Wielkiej Brytanii przy jednoczesnym braku zatrudnienia w innym kraju w pełnym wymiarze,
- brak miejsca zamieszkania w Wielkiej Brytanii, regularne przyjazdy trwające średnio 3 miesiące lub dłużej w skali roku podatkowego w okresie 4 lat,
- pobyt i zatrudnienie w Wielkiej Brytanii w okresie dłuższym niż 2 lata.

W 2010 roku zaktualizowano wartości podatku na poziomie 10, 20, 40% i 50% wprowadzono nie zmieniły się na rok 2011/12. Inne natomiast są kwoty progowe, od których naliczymy odpowiedni podatek: -

- od naszych oszczędności, za kończący się rok podatkowy, do kwoty GBP 2 440 zapłacimy 10% podatku. W roku (2011/2012) próg ten wynosi GBP 2 560,
- pozostały dochód w wysokości od GBP £0 do GBP 37 400 (a za rok 2011/12 również odpowiednio od GBP £0– GBP 35 000) jest obciążony podatkiem 20%-owym,
- średni podatek (40%) zapłacimy od dochodów od GBP 37 4011 do GBP 150 000 (za rok 2011/12 – od GBP 35 001 do GBP 150 000).
- Najwyższy podatek (50%) zapłacimy za dochód powyżej GBP 150 000 (w 2011/2012- kwota się nie zmieniła)

Zachowana została kwota wolna od podatku i wynosi ona w bieżącym roku podatkowym GBP 6 475. W przypadku, gdy zarobki w kończącym się właśnie roku podatkowym wyniosły mniej niż GBP 6 035 nie następuje konieczność płacenia podatków, równocześnie warto postarać się o zwrot już zapłaconych w formie zaliczek uiszczanych przez pracodawców.

Zgodnie z obowiązującym systemem pod nazwą PAYE - *Pay As You Earn* pracodawcy są odpowiedzialni za odejmowanie należnych kwot podatku od wynagrodzeń w momencie ich wypłaty. Podatki od innych kategorii dochodów włącznie z dochodami od kapitału są rozliczane indywidualnie po zakończeniu roku podatkowego. Generalnie formuła kalkulacji należności podatkowych sprowadza się do zsumowania wszystkich dochodów krajowych i zagranicznych.

Dochody podlegające opodatkowaniu: zarobki, dochody z nieruchomości, chorobowe, świadczenia z tytułu niezdolności do pracy, oprócz pierwszych 28 tygodni, podstawowa kwota świadczenia z tytułu macierzyństwa, zasiłek dla bezrobotnych lub strajkowy, emerytury, inne świadczenia opieki społecznej, oprocentowanie lokat oszczędnościowych w bankach i kasach mieszkaniowych, dywidendy oraz zyski z polis ubezpieczeniowych.

Dochody nie podlegające opodatkowaniu: zasiłki na dzieci, zasiłki rodzinne, zasiłki mieszkaniowe, zwolnienie z tytułu macierzyństwa, płatności z tytułu macierzyństwa, świadczenia z tytułu niezdolności płatnych w czasie pierwszych 28 tygodni, oprocentowanie

¹ Informacja przygotowana przez WPHI w Londynie we współpracy z firmą Target Accounting www.targetaccounting.co.uk

lokata oszczędnościowych zwolnionych z podatku, niektóre dywidendy, niektóre obligacje, wygrane w loterii i grach hazardowych i darowizny otrzymane od członków rodziny.

Każda osoba objęta obowiązkiem podatkowym korzysta z prawa do odpisania od swoich dochodów *kwoty wolnej od opodatkowania*, tzw. *tax allowance*. W przypadku małżeństwa - prawo do odpisania kwoty wolnej od opodatkowania posiada zarówno mąż, jak i żona. Wartość *tax allowance* jest odejmowana od kwoty dochodów przed opodatkowaniem.

Kwota dochodu osobistego wolna od opodatkowania za rok 2011/12

Kategoria	Kwota (w GBP)
podstawowa	8105
osoby w wieku 65-74 lat	9490
osoby w wieku 75 lat i więcej	10090
małżeństwa - osoby urodzone przed 06.04.1935	zniesione
małżeństwa - osoby w wieku 75 lat i więcej	7295
minimalna kwota dla małżeństw	2800
osoby niewidome	1980

Źródło: HM Revenue & Customs www.hmrc.gov.uk

W Wielkiej Brytanii istnieje szereg ulg podatkowych i odpisów, z których może skorzystać nawet osoba, która nie mieszka na stałe w Wielkiej Brytanii. Dotyczy to zwłaszcza osób pochodzących z krajów należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Commonwealth'u. Dla przykładu, pracodawca brytyjski może dokonać refundacji kosztów podróży pracownika i jego rodziny między Wielką Brytanią a krajem pochodzenia danego pracownika.

2.2. Podatek dochodowy od osób prawnych

W Wielkiej Brytanii za pobór podatków bezpośrednich odpowiada brytyjski Urząd Skarbowy (Inland Revenue, <http://www.hmrc.gov.uk/>). IR zajmuje się przede wszystkim podatkami dochodowymi od osób prawnych i fizycznych oraz podatkami od zysków kapitałowych.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Wybór formy prawnej aktywności firmy na rynku brytyjskim ma bezpośrednie przełożenie na zasady opodatkowania zysków osiąganych z działalności gospodarczej. Obowiązujące uregulowania rozróżniają pomiędzy działalnością handlową w Wielkiej Brytanii, a prowadzeniem wymiany handlowej z Wielką Brytanią. Zyski osiągnięte przez zagraniczne firmy z handlu realizowanego za pośrednictwem przedstawicielstwa lub lokalnego agenta zasadniczo nie podlegają obowiązkowi podatkowemu na terenie Wielkiej Brytanii pod warunkiem, że nie jest to przedsiębiorstwo o stałym charakterze prowadzące regularnie działalność gospodarczą. Jeżeli przykładowo agent lub upoważniony przedstawiciel jest upoważniony do zawierania transakcji w imieniu firmy zagranicznej to wówczas może to być rozpatrywane jako działalność podlegająca opodatkowaniu. Dochody brytyjskiego oddziału firmy zagranicznej są przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym.

Zasady opodatkowania w praktyce nie różnią się znacznie od stosowanych w stosunku do filii firm brytyjskich. Podstawowe regulacje brytyjskiego podatku od dochodów firm:

Podstawowa stopa opodatkowania na rok od 1 kwietnia 2011 dla przedsiębiorstw, których roczne dochody podlegające opodatkowaniu przekraczają 1.500.000 GBP wynosi 26% oraz

20% w przypadku przedsiębiorstw osiągających dochody podlegające opodatkowaniu do kwoty 300.000 GBP w skali rocznej.

Stawki podatku dochodowego od osób prawnych od 1 kwietnia 2010

Stawka opodatkowania (w %)	Przedziały opodatkowania dochodów (w GBP)
stawka dla małych przedsiębiorstw - 20	Do £300.000
Stawka dla średnich firm- 29,75	300.001 - 1.500.000
stawka zasadnicza - 28	powyżej 1.500.000

Źródło: HM Revenue & Customs www.hmrc.gov.uk

Ulgi podatkowe

Nakłady kapitałowe mogą podlegać odliczeniu od dochodów firm, przy czym odliczeniu nie podlega amortyzacja. Odpisy są traktowane jako koszt i dlatego są odejmowane od dochodów.

Odpisy kapitałowe stanowią swego rodzaju ulgę, obejmującą niektóre rodzaje wydatków kapitałowych. Nie wszystkie rodzaje kosztów kapitałowych mogą być uznane za odpisy kapitałowe (*capital allowances*).

Niektóre odpisy obejmują tylko wydatki poniesione w ściśle określonym czasie. Zgodnie z tą filozofią odliczeniu podlegają nakłady poniesione na następujące sfery działalności:

- maszyny oraz budynki,
- budynki i zabudowania w gospodarstwach rolnych,
- roboty przy budowie i rozbudowie kanałów wodnych przeznaczonych dla statków,
- nowe nieruchomości o znaczeniu przemysłowym i handlowym wybudowane w tzw. Strefach Przedsiębiorczości (*Enterprise Zones*),
- nakłady na badania i rozwój (*R&D*),
- know-how.

Istnieją także inne odliczenia kosztów inwestycyjnych, które są ponoszone na budowę hoteli, w przemyśle wydobywczym, a także w odniesieniu do patentów Firma może także odliczyć straty, tj.:

- od łącznej kwoty dochodów, w tym również kapitałowych, uzyskanych w danym roku finansowym,
- od łącznej kwoty dochodów, w tym kapitałowych, uzyskanych w poprzednim roku finansowym,
- od dochodów, osiągniętych w danym roku finansowym przez inne firmy grupy kapitałowej (wartość kapitału brytyjskiego w grupie powinna wynosić nie mniej niż 75%), do której należy dana firma. To samo dotyczy konsorcjów,
- od przyszłych dochodów z tej samej działalności.

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP) oprócz faktu, że są opodatkowane po w/w preferencyjnych stawkach, mogą również znacznie szcudziej korzystać z niektórych ulg. Dotyczy to szczególnie odpisów w związku z nakładami ponoszonymi na badania i rozwój (*R&D*). System odpisów z tego tytułu nosi nazwę Research and Development Allowances. Ulga ta umożliwi odpisanie od dochodów 100% nakładów kapitałowych.

Warunki uzyskania ulgi są następujące:

- firma musi być zakwalifikowana do kategorii MPS zgodnie z definicją Komisji Europejskiej, zaś jej roczne obroty nie powinny przekraczać 50 mln GBP,

- ulga nie jest przeznaczona dla osób lub spółek cywilnych,
- R&D nie muszą być prowadzone na terenie Wlk. Brytanii, natomiast firma musi posiadać do nich prawa patentowe,
- minimalna kwota nakładów nie może być mniejsza niż 10 tys. GBP (nie wprowadzono jednocześnie górnego pułapu ulgi,
- wartość ulgi może być pomniejszona w przypadku otrzymania dofinansowania na projekt ze środków publicznych.

2.3. Podatek kapitałowy, kastralny i VAT²

Podatek kapitałowy

W Wielkiej Brytanii dochody osiągnięte ze sprzedaży, przekazania lub zamiany papierów wartościowych i innych aktywów takich jak: nieruchomości (budynki i grunty), wartość firmy w postaci inwentarza oraz biżuteria, obrazy, antyki, których jednostkowa wartość przekracza 6 tys. GBP podlegają opodatkowaniu podatkiem od dochodów kapitałowych. Podatkiem obciążona jest różnica pomiędzy ceną nabycia i zbycia aktywów, ale tylko w przypadku, gdy sprzedawca osiągnął dochód przekraczający kwotę 10060 GBP w skali roku (rok finansowy 2011 / 2012). Od kwoty objętej opodatkowaniem można odliczyć straty poniesione w wyniku inwestycji kapitałowych. Ponadto można skorzystać z szeregu ulg np. *taper relief*, która pozwala na zredukowanie obciążeń podatkowych przy inwestycjach długoterminowych. Stawki podatku kapitałowego są ściśle powiązane ze stawkami podatku dochodowego od osób fizycznych.

Osoby nie podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych płacą podatek kapitałowy w wysokości 10 % od sumy dochodów kapitałowych podlegających opodatkowaniu.

Podatek katastralny

Prawodawstwo brytyjskie rozróżnia dwa rodzaje nieruchomości: **nieruchomości przeznaczone na cele mieszkalne** (*domestic*) oraz **nieruchomości o przeznaczeniu handlowym** (*non-domestic*). Podatek od nieruchomości mieszkalnych jest określany mianem **podatku gminnego** (*council tax*), zaś podatek od nieruchomości handlowych jest określany mianem **podatku zuniformizowanego** (*uniform tax*). Należy jednak stwierdzić, że obydwa podatki, zarówno podatek od nieruchomości mieszkalnych jak i handlowych mają charakter lokalny, a nie państwowy.

W odniesieniu do **terenów rolnych i leśnych** nie stosuje się zasadniczo podatku pod warunkiem, że jest on wykorzystywany zgodnie ze swoim podstawowym przeznaczeniem. Jeżeli tereny rolne zostaną wykorzystane w innym celu aniżeli podstawowy, np. dla prowadzenia działalności handlowej lub rekreacyjnej, wówczas taki grunt jest wyceniany przez Agencję Wyceny i podlega opodatkowaniu. Podobnie dzieje się w przypadku lasów.

Generalnie do **kategorii nieruchomości handlowych** zalicza się wszelkiego rodzaju sklepy, biura, magazyny i fabryki. Obowiązek podatkowy ciąży głównie na osobie, która zajmuje daną nieruchomość, może to być zarówno właściciel, jak i dzierżawca, jednakże w specjalnych strefach ekonomicznych nieruchomości handlowe nie są objęte podatkiem katastralnym. Każda nieruchomość handlowa posiada wycenioną wartość referencyjną (*rateable value*), stanowiącą podstawę do naliczenia podatku. Wartość referencyjna

² Opracowanie WPHI w Londynie, na podstawie broszury opublikowanej przez Ministerstwo Finansów "Transakcje wewnątrz wspólnotowe a podatek VAT - zagadnienia ogólne" oraz na podstawie informacji zamieszczonych na stronie internetowej Urzędu Skarbowego podatków pośrednich w Wielkiej Brytanii HM Revenue & Customs.

nieruchomości stanowi równowartość rocznego dochodu, który można by było uzyskać w przypadku wynajęcia jej na wolnym rynku. Wyceny nieruchomości dokonuje Agencja Wyceny ([Valuation Office Agency](#)), będąca agendą *HM Revenue & Customs*. Wycena nieruchomości jest aktualizowana co 5 lat.

W celu ustalenia kwoty należności podatkowej stosuje się współczynnik przeliczeniowy (*poundage*). Kwotę należnego podatku otrzymuje się mnożąc referencyjną wartość nieruchomości przez współczynnik przeliczeniowy. Współczynnik przeliczeniowy jest ustalany co roku. Procentowy wzrost wskaźnika przeliczeniowego nie powinien przekroczyć wartości rocznego wzrostu wskaźnika inflacji.

VAT

W Wlk. Brytanii większość towarów i usług jest obciążona podatkiem VAT w wysokości **20%** (stawka podstawowa) oraz **5%** w przypadku paliw i energii dostarczanych na terenie Wielkiej Brytanii dla domów i instytucji charytatywnych, adaptacji budynków na cele handlowe lub do zamieszkania, jak również sprzedaży fotelików samochodowych dla dzieci. Dla pewnej grupy towarów stosuje się stawkę **0%**. Dotyczy to, np. większości produktów żywnościowych, budownictwa (budowa nowych budynków mieszkalnych), ubrań dla dzieci, samochodów przystosowanych do użytku przez inwalidów, transportu publicznego i książek.

W przypadku niektórych dostaw towarów i usług jest możliwe uzyskanie zwolnienia z VAT-u. Dotyczy to m.in. ubezpieczeń, dzierżawy ziemi i budynków (oprócz garaży, miejsc parkingowych, hoteli lub pomieszczeń hotelowych) oraz usług zdrowotnych.

Transakcje pomiędzy podmiotami polskimi a brytyjskim, a podatek VAT

Od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej nastąpiła radykalna zmiana zasad opodatkowania podatkiem VAT wymiany handlowej pomiędzy podatnikami VAT w Polsce a podatnikami zarejestrowanymi dla tego podatku w różnych państwach Unii Europejskiej, w tym w Wielkiej Brytanii, co jest ściśle związane ze zniesieniem granic celno-podatkowych pomiędzy Polską, a państwami członkowskimi. Pojęcie eksportu i importu nie istnieje w odniesieniu do rynku wewnętrznego UE. Pojęcia te zostały zastąpione nowymi: "wewnątrz wspólnotowa dostawa" oraz "wewnątrz wspólnotowe nabycie".

Wewnątrz wspólnotowa dostawa towarów

Dostawy dokonywane pomiędzy przedsiębiorstwami znajdującymi się w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej określane są mianem dostaw wewnątrz wspólnotowych. Gdy polski przedsiębiorca (płatnik VAT) będzie przysyłać towar do **przedsiębiorcy zarejestrowanego na potrzeby VAT** znajdującego się na obszarze Wspólnoty, w tym na terenie Wielkiej Brytanii, wówczas dostawa ta - tak jak do tej pory eksport - objęta będzie stawką 0%. Aby polski przedsiębiorca mógł wystawić fakturę ze stawką VAT 0%, muszą być spełnione następujące warunki:

- dostawa została dokonana na rzecz podmiotu posiadającego status podatnika VAT w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (Wielkiej Brytanii);
- podatnik poda na fakturze VAT prawidłowe numery identyfikacyjne VAT (swoj i kontrahenta) wraz z dwuliterowym kodem państwa;
- towary zostaną wysłane lub wywiezione z terytorium Polski do miejsca przeznaczenia w innym Państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- podatnik będzie posiadał dowód potwierdzający wywiezienie towarów z Polski.

Jeśli którykolwiek z wyżej wymienionych warunków nie zostanie spełniony, należy naliczyć i rozliczyć podatek w Polsce.

W odniesieniu do dostaw dokonywanych przez polskich podatników VAT na rzecz podmiotów **niebędących podatnikiem VAT** w Wielkiej Brytanii (oraz innych krajach Wspólnoty) zastosowano zasadę opodatkowania w kraju pochodzenia towaru. **Podatek VAT jest w tym przypadku naliczany według stawki obowiązującej w Polsce i rozliczny na zasadach ogólnych przez zarejestrowanego do celów VAT dostawcę** (dostawa jest wówczas traktowana jak sprzedaż krajowa). Wyjątkiem od tej zasady jest dostawa nowych środków transportu (zawsze opodatkowana w kraju, do którego konsument sprowadza środek transportu) oraz sprzedaż wysyłkowa.

Wewnątrzspółnotowe nabycie towarów

Jeśli polskie przedsiębiorstwo zarejestrowane na potrzeby VAT w Polsce nabywa towary z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, dostarczane przez podatnika zarejestrowanego dla celów VAT w państwie wysyłki towarów, podmiot polski będzie musiał z tego tytułu zapłacić podatek VAT w Polsce. Stawką podatku jest stawka obowiązująca z tytułu dostawy takich samych towarów na terytorium Polski.

Przemieszczenie własnych towarów pomiędzy krajami Unii Europejskiej

Przemieszczenie własnych towarów z jednego państwa członkowskiego do drugiego uważane jest, co do zasady, za wewnątrz wspólnotową dostawę towarów z jednej strony, zaś za wewnątrz wspólnotowe nabycie towarów z drugiej strony. Jeśli dany podmiot będący podatnikiem VAT przewozi w ramach prowadzonej działalności gospodarczej własne towary z Polski do innego Państwa członkowskiego Unii Europejskiej (na przykład, jeżeli własne towary są przewożone z Polski do innego państwa członkowskiego celem ich dalszej odsprzedaży lub w celu ich użycia do celu własnej działalności prowadzonej na terytorium tego innego państwa), będzie on zobowiązany do wykazania podatku VAT w innym państwie członkowskim z tytułu wewnątrz wspólnotowego nabycia towarów. Taki podmiot może być zobowiązany zarejestrować się dla celów VAT w tym państwie. W Wielkiej Brytanii obowiązek rejestracji powstaje w momencie przekroczenia określonego limitu rocznego (na rok podatkowy 2007/2008 limit został określony na 64 tys. funtów).

Chociaż większość przypadków przemieszczenia towarów własnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej do celów prowadzonej działalności jest z jednej strony uznawane dla celów podatku VAT za wewnątrz wspólnotową dostawę towarów, z drugiej zaś za wewnątrz wspólnotowe nabycie towarów, niżej wymienione przypadki tymczasowego przywozu towarów, oraz inne przypadki, są wyłączone z obowiązujących w takich sytuacjach rozwiązań:

- towary na terytorium kraju są instalowane lub montowane, z próbnym uruchomieniem lub bez niego;
- towary są wysyłane lub transportowe przez podatnika VAT w przypadku tzw. sprzedaży wysyłkowej;
- towary są przemieszczane z przeznaczeniem ich dostarczenia na pokładach statków, samolotów lub pociągów w trakcie, gdy transport pasażerski jest wykonywany na terytorium Wspólnoty;
- towary mają być przedmiotem eksportu z terytorium kraju do którego są przemieszczane;
- towary mają być przedmiotem wewnątrz wspólnotowej dostawy towarów;
- na terytorium danego kraju na towarach mają być wykonane usługi na rzecz podatnika VAT, pod warunkiem, że towary po wykonaniu tych usług, zostaną z powrotem przemieszczone do państwa członkowskiego, z którego zostały pierwotnie wywiezione;
- towary mają być czasowo używane na terytorium kraju, w celu świadczenia usług przez podatnika VAT z siedzibą lub miejscem zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego wysyłki;

- towary mają być czasowo używane na terytorium kraju, nie dłużej jednak niż 24 miesiące.

Mimo, iż opisane powyżej przypadki wywozu towarów nie są traktowane jak dostawy dla celów podatku VAT, podatnik powinien posiadać dowody handlowe, iż towary te opuściły terytorium danego państwa, a następnie powróciły na jego teren.

Towary instalowane i montowane

Jeżeli podatnik dostarcza towary, które ma zainstalować lub montować w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej i towary te nie wchodzą w zakres usługi wykonywanej tam przez podatnika, dostawa tych towarów ma miejsce w tym państwie i także w tym państwie podatnik jest zobowiązany do zapłaty podatku VAT. Podatnik będzie zobowiązany do zarejestrowania się dla celów VAT w tym państwie członkowskim celem rozliczenia należnego podatku od dostaw tych towarów.

Świadczenie usług

Przepisy unijne przewidują, iż usługi opodatkowane są w miejscu ich świadczenia, a co do zasady za miejsce świadczenia usługi przyjmuje się miejsce siedziby świadczącego usługę. Usługi, zatem podlegają opodatkowaniu nie w kraju, gdzie są świadczone, lecz tam, gdzie swoją siedzibę ma usługodawca. Po 1 maja 2004 roku polskie firmy sprzedające swoje usługi unijnym klientom muszą odprowadzić podatek VAT w Polsce według polskich stawek. Jednakże, przepisy unijne przewidują od tej zasady wiele wyjątków, głównie ze względu na szczególny charakter niektórych usług. Są to między innymi:

- dla usług związanych z nieruchomościami, miejscem świadczenia jest miejsce położenia nieruchomości;
- dla usług w dziedzinie kultury, sztuki, sportu, nauki, edukacji lub rozrywki, usług pomocniczych do usług transportowych (załadunek, rozładunek, przeładunek), wyceny majątku rzeczowego ruchomego, na ruchomym majątku rzeczowym miejscem świadczenia usługi jest miejsce faktycznego wykonania usługi;
- w przypadku niektórych usług, świadczonych na rzecz podatników mających siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Wspólnoty, ale w kraju innym niż kraj świadczącego usługę, miejscem świadczenia tych usług jest miejsce gdzie nabywca usługi posiada siedzibę. Przepis ten stosuje się do usług: sprzedaży praw lub udzielania licencji i sublicencji, przeniesienia lub cesji praw autorskich, patentów, praw do znaków fabrycznych, handlowych, oddania do użytkowania wspólnego znaku towarowego albo wspólnego znaku towarowego gwarancyjnego oraz innych pokrewnych praw, reklamy, usług prawniczych, rachunkowo-księgowych, badania rynku i opinii publicznej, doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, przetwarzania danych i dostarczania informacji, usług architektonicznych i inżynierskich, tłumaczeń, usług bankowych, finansowych, ubezpieczeniowych łącznie z reasekuracją, z wyjątkiem wynajmu sejfów przez banki, dostarczania personelu, wynajmu, dzierżawy, lub innych o podobnym charakterze, których przedmiotem są rzeczy ruchome, z wyjątkiem środków transportu, usług telekomunikacyjnych, nadawczych radiowych i telewizyjnych, elektronicznych, polegających na zobowiązaniu się do dokonania czynności lub posługiwania się prawem, usług agentów, pośredników działających w imieniu i na rzecz innej osoby, jeżeli uczestniczą w zapewnieniu usług.

W tych przypadkach podatek VAT polska firma będzie musiała naliczyć według stawek obowiązujących w kraju i odprowadzić w kraju, gdzie odpowiednio:

- położona jest nieruchomość;
- faktycznie została wykonana usługa;
- nabywca usługi posiada siedzibę.

Jeśli w tych przypadkach miejscem świadczenia usługi przez Polską firmę będzie Wielka Brytania i usługobiorca będzie podmiotem zarejestrowanym na potrzeby VAT w Wielkiej Brytanii, to naliczenia i odprowadzenia podatku VAT jest obowiązkiem usługobiorcy. W przypadku, gdy usługobiorca nie jest podatnikiem VAT, wtedy polska firma musi zarejestrować się w Wielkiej Brytanii dla celów VAT (po przekroczeniu obowiązującego w Wielkiej Brytanii progu 64 tys. funtów) i sama naliczać i odprowadzić ten podatek.

Numer identyfikacyjny VAT

Numer identyfikacyjny VAT odgrywa bardzo istotną rolę w obrocie handlowym towarami pomiędzy podatnikami VAT z państw członkowskich UE. Numer identyfikacyjny VAT kontrahenta należy zamieszczać na fakturach, kwartalnych informacjach podsumowujących oraz innych dokumentach związanych z obrotem handlowym towarami dokonywanym pomiędzy państwami Unii Europejskiej.

Każdy podatnik VAT posiada swój unikalny numer dla potrzeb handlu wewnątrz wspólnotowego przyznany przez administrację podatkową państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w którym jest zarejestrowany na potrzeby VAT. Ważne jest, aby każdy podatnik VAT biorący udział w wewnątrz wspólnotowym obrocie handlowym posługiwał się numerem identyfikacyjnym wraz z dwuliterowym kodem państwa. Numery podatników zarejestrowanych na potrzeby VAT w Wielkiej Brytanii będą poprzedzane kodem "GB" i będą składały się z pięciu, dziewięciu lub dwunastu znaków. Numer pięciznakowy może zawierać litery GD (organizacje rządowe) lub HA (służba zdrowia).

Szczegółowe informacje dotyczące podatku VAT w Wielkiej Brytanii można uzyskać w Urzędzie Skarbowym podatków pośrednich *HM Revenue & Customs* - www.hmrc.gov.uk. Szereg informacji na temat zasad rozliczania podatku VAT w handlu wewnątrz wspólnotowych dostępnych jest na stronie internetowej Ministerstwa Finansów w Polsce - www.mf.gov.pl

3. System zachęt inwestycyjnych

3.1. United Kingdom Trade & Investment

Institucją rządową zajmującą się bezpośrednio obsługą inwestorów zagranicznych oraz wsparciem eksporterów jest UKTI – United Kingdom Trade & Investment www.ukti.gov.uk

Usługi UKTI w zakresie obsługi firm zagranicznych zainteresowanych inwestycjami w Wielkiej Brytanii:

- informacje na temat zakładania firmy w Wielkiej Brytanii, potencjalnych partnerów oraz zachęt inwestycyjnych,
- informacje z zakresu prowadzenia biznesu w Wielkiej Brytanii (podatki, prawo pracy, rachunkowość, działalność badawczo-rozwojowa),
- dane kontaktowe do firm usługowych (np. firmy księgowe, rekrutacyjne, prawne),
- pomoc w organizacji wizyt mających na celu odwiedzenie potencjalnych lokalizacji,
- aftercare – wsparcie i pomoc dla firm, które już zainwestowały w Wielkiej Brytanii.

Więcej informacji: <http://www.ukti.gov.uk/investintheuk/faqs.html>

Usługi UKTI w zakresie wsparcia eksportu firm zarejestrowanych w Wielkiej Brytanii:

1) budowa potencjału eksportowego:

- **Passport to Export** – Paszport do eksportu: analiza możliwości eksportowych klienta oraz doradztwo mające na celu stworzenie potencjału eksportowego wewnątrz firmy,
- **Export Communications Review** – Doradztwo z zakresu komunikacji marketingowej: zaawansowane szkolenia dotyczące różnic międzykulturowych oraz tworzenia strategii komunikacyjnej na międzynarodowych rynkach,
- **Export Marketing Research Scheme** – Doradztwo z zakresu badań rynkowych: doradztwo oraz wsparcie finansowe przy zakupie profesjonalnych badań rynkowych,
- **Gateway to Global Growth** – Wsparcie rozwoju na skalę międzynarodową: zindywidualizowane doradztwo strategiczne mające na celu rozwój firmy oraz wprowadzenie na rynki międzynarodowe,
- **International Trade Advice** – Wsparcie eksperckie: bezpośrednie wsparcie merytoryczne grupy doradców – ekspertów;

2) wejście na rynki zagraniczne:

- **Overseas Market Introduction Service OMIS** – “Wprowadzenie na rynek”: wsparcie analityczno - informacyjne dotyczące wybranych rynków zagranicznych,
- **Tradeshaw Access Programme TAP** – Wsparcie działalności wystawienniczej: wsparcie finansowe na udział w targach zagranicą oraz na terenie Wielkiej Brytanii,
- **Fiscal Stimulus Initiative** – Doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy: doradztwo dotyczące możliwości korzystania z systemów wsparcia handlu i inwestycji na rynkach zagranicznych,
- **Sector based trade missions and access to major buyers, government and supply chains in overseas markets** – Misje gospodarcze: wizyty studyjne na rynkach zagranicznych, seminaria typu matchmaking, itp,
- **Market Visit Support MVS** – Wizyty studyjne: wsparcie finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw na organizację wizyt studyjnych oraz spotkań typu matchmaking na rynkach zagranicznych,
- **Business Opportunity Alerts** – System ogłoszeń kooperacyjnych: system informacyjny prezentujący zarejestrowanemu użytkownikowi ogłoszenia dotyczące międzynarodowych możliwości kooperacyjnych.

Więcej informacji: <http://www.ukti.gov.uk/export/howwehelp.html>

3.2. Export Credits Guarantee Department

Export Credits Guarantee Department (ECGD) jest instytucją rządową, której głównym zadaniem jest wspieranie eksportu firm brytyjskich.

Usługi ECGD:

- **Ubezpieczenia eksportowe:** ubezpieczenia brytyjskich eksporterów od braku zapłaty za towar przez zagranicznego kontrahenta,
- **Pomoc finansowa dla eksporterów:** gwarancje dla banków – zapewnienie środków dla zagranicznych kupców kooperujących z brytyjskim dostawcami,
- **Kredyty zakupowe:** wsparcie zamówień eksportowych o wysokiej wartości – min. 5 mln GBP,

- **Finansowanie transakcji walutowych:** gwarancje na kredyty zaciągane w walucie odbiorcy do wysokości 85% wartości kontraktu (zabezpieczenie od ryzyka deprecjacji waluty lokalnej),
- **Ubezpieczenia inwestycji zagranicznych:** instrument dla brytyjskich firm działających w państwach o podwyższonym ryzyku politycznym (wojna / nacjonalizacja),
- **Konwersja zadłużenia i handel wzajemnie uwarunkowany:** instrument inwestycji w regionach o niższym poziomie cywilizacyjnym. Wymiana obcej waluty na dług w lokalnej walucie.

Więcej informacji: <http://www.ecgd.gov.uk/>